Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit

TEATAJA

Sügis 2013 Nr. 29

Kultuuripärandi aasta, kus fookus on seatud kogu kultuuripärandile, kestab veel paar kuud, kaasates pärandi nii vaimset kui ka ainelist poolt. Käsitööaasta ettevõtmised said tuult tiibadesse tänu kultuuriministeeriumile. Käsitööliidu **aasta teema *maavillane*** andis meile hulga võimalusi keskenduda villale – töötlemisest kuni valmistooteni. Meie voldikutest ja raamatutest vaatas tihti vastu armas ja kodune lammas. *Läheks maale elama... võtaks lambad*. Nii unistas 7 aastat tagasi **Juulika Roos,** kes koos **Liis Luhamaaga** kirjutas aasta teemale pühendatud raamatu „Villast lõngani", milles nad jagasid oma oskusi lambapidamisest ja villatöötlusest, sama tegid nad lahkesti kursustel ja meistrikodades. Septembris oli kõigil võimalus külastada **Hea Villa Seltsi** mõnusalt sooja aasta teema näitust Eesti Käsitöö Majas. Vormsi maavillastest töötubadest võite lugeda meie tänasest lehest.

Julika Roos maavillase töötoas Vormsil

Suve jäävad meenutama sisukad **käsitööpäevad Võrumaal.** Käsitöönäitused, meistrite esitlused ja käsitöölaat andsid meile hea võimaluse teha tutvust paikkonna käsitöötraditsioonidega. **Marika Sepa** toimkond oli teinud suurepärase eeltöö käsitööpäevade õnnestumiseks ja Võrumaa vaatamisväärsuste tutvustamiseks. Kaunis loodus ja ilus ilm nähtule veel lisaks!

Sel suvel peeti Tõstamaal **Anu Randmaa** eestvedamisel kümnes rahvarõivalaager, kus on õpetust saanud ja õpetanud meie rahvarõivatundjate koorekiht. Laagri jututubadest on kasvanud välja mitmed olulised ettevõtmised, mille toel rahvarõiva valmistamine ja kandmine kestab edasi.

III käsitöökojad üle maa tõestasid: igal ettevõtmisel on enam hoogu, kui tead, et üle Eesti ollakse samaaegselt koos käsitöölainel. Rohkem kui 70 eriilmelist meistrikoda, esitlust, näitust lubavad loota, et huvi käsitöö vastu säilib, meie oktoobrikuine käsitöökoda aastatega kasvab ning kunagi võime sellest rääkida kui olulisest traditsioonilisest ühistegevusest.

Järgmine aasta on taas juubelihõnguline – Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu loomisest saab 85 aastat. Järgmise aasta oleme kuulutanud **meistrite aastaks**. Peagi saab valmis veebikataloog, kus paikkonnad esitlevad oma parimaid meistreid; sügisel kuulutame välja esimesed tunnustatud käsitöömeistrid. Käsitööliidu initsiatiivil toimub suvel Kunstihoones näitus ***ornaMENTAALNE***. Keskaja päevad Tallinna vanalinnas toimuvad juba 15ndat korda ja käsitööpäevadele sõidame Ida-Virumaale.

Traditsiooniliselt ootab meid sel aastal veel ees kohtumine Mardilaadal Saku Suurhallis ja kohalikku käsitöötraditsiooni propageerivad jõululaadad maakondades.

Liivi Soova,
juhatuse esimees

Õnnitleme!

LUULE NURGA
80

Täname!

Marika Sepp ja MTÜ
Näputüü Selts
XVII
Käsitööpäevade
korraldamise eest
Võrumaal

Aastateema 2013 *maavillane*. Kultuuripärandi aasta

Maavillane töökoda Kersleti ateljees.

Aasta teema *maavillane* tõi juulis huvilised Vormsi saarele, kus koos meenutati, katsetati vanu villa-, luu- ja nahatöötlemise meetodeid. Kui endistel aegadel leidis kasutamist suurem osa lambast, siis tänapäeval kohtame järjest rohkem lambapidajaid, kes keskenduvad vaid lihatootmisele. Sellise olukorra on põhjustanud villa madal hind turul, selle töötlemiseks vajalike teenuste halb kättesaadavus ja vajaliku oskusteabe puudumine. Kuid siiski on küsimus, kas naabertalu lambavill ka käsitööks sobib ja kuidas seda kasutada, üks sagedasemaid.

Eve Tiidolepp ja Silvia Aarma

Töökojas veedetud päevade jooksul uurisime ja õppisime, kuidas anda villale uus elu lihtsate vahenditega. Meile oli sealjuures abiks vanad oskused: kraasimine, ketramine ja viltimine. Tähelepanu all oli vildiks sobiliku toorvilla sorteerimine, villa valik ja töötlemine. Töö käigus sai osaleja aimu nii villa valimise, pesemise, töötlemise ja viltimise algtõdedest, samuti traditsiooniliste viltvaipade tehnoloogiast ning lõiketehnikast. Õppisime, kuidas lamba seljast pügatud pesemata villast sai ilma vabriku või villatööstuse abita ja suure ajakuluta valmistada matte, vaipu, villakuid. Tegime töö- ja materjaliproove ning saime valmis ühe viltmati või vaiba, mis oleks sobilk voodi ette või mõnusaks suviseks istumisaluseks pingile, murule, terrassile. Tutvusime lamba naha, soolte ja luude tarvitamise võimalustega, toimus näitlik villapesu, rääkisime erinevatest villatüüpidest ning saime proovida kraasimist ja ketramist. Vilditööd juhatasid Eve Tiidolepp, Liisa Kallm ja Liina Veskimägi Iliste. Villaloengu ja praktikumi viis läbi Julika Roos, luu- ja nahatöötoa Monika Hint. Lisaks nendele praktilisteleke käsitööoskustele rääkis Maarja Koppelmaa – Tallinna Tehnikaülikooli Tartu Kolledži tööstusökoloogia magistriõppe üliõpilane, Vormsi põhikooli tööõpetuse õpetaja, Vormsi giid ja turismiettevõtja, kuidas kasutada tekstiilitööks kõlbmatut villa, seda käidelda ning ümber töödelda väetiseks ja multšiks.

Õpitubadesse ootasime osalema kõiki villahuvilisi ja eriti inimesi, kellel on kodus lambad või kel oli kontakt mõne lambakasvatajaga, kes pole leidnud oma villale õiget väljundit. Koos Vormsi lambapidajatega tegime materjalikatsetusi võimalikult paljude erinevate villadega. Osalistel oli kaasas oma talu- või piirkonna villu, mida sai võrrelda, katsetada ja vahetada.

Töötasime Kersleti ateljee hoovis ja saalis. Kolmepäevase õppe tulemusena lahkus iga osaleja omakedratud lõnga, villavaiba, luunikerduse, paljude huvitavate teadmiste ning sõlmitud uute kontaktidega.

Liisa Tomasberg,
Kersleti ateljee perenaine

Lihula Lillkirja festival

Lihula Lillkirja festival toimus Lihula mõisas 10. ja 11. augustil. Selle aasta teemaks oli Pärijata pole pärandit - festival oli pühendatud lastele.

Lihula mõisas sai vaadata imeilusate tikandite näitust, koguni muuseumide varasalvest oli toodud kauneid tekke vaatajaid rõõmustama. Toimusid mitmed töötoad, kus tutvustati nii Lihula tikandit, tuniisipitsi heegeldamise töövõtteid kui ka kavandi kandmist kangale ja palju muudki põnevat. Kuulata sai mitmeid ettekandeid, mis sel aastal kajastasid laste ja noorte teemat.

Traditsiooniliselt toimus võistutikkimine, kuulatavaadata sai kontserti. Loomulikult kandsid esinejad lillkirjas rahvarõivaid, isegi kandlemängijate kandlekotid olid lilledega kirjatud.

Aitäh korraldajatele! Lihula Lilltikandi Seltsi tegusaid naisi on võimalik kohata juba Mardilaadal. Ja 2014 augustikuus täitub Lihula mõis taas kaunite lilltikanditega.

Lembe Maria Sihvre

Töötuba festivalil. Foto: Kermo Figol

ERKLi XVII Käsitööpäevadest Võru poolt vaadates

Enne Viljandi käsitööpäevi 2012. aastal arutasime Näputüüseltsiga, et mis oleks, kui käsitööpäevad toimuksid Võrumaal. Esialgu tundus, et meil pole midagi näidata. Mis Viljandis viga, Kultuuriakadeemia ja Olustvere ja Kondase keskus ja Bonifatiuse Gild. Pealegi puudus meil kõigil kogemus millegi nii suure korraldamiseks. Arutluse käigus selgus, et on näidata küll, aga meil on kõik kuidagi väiksem, tagasihoidlikum ja kodukootum.

Sinna see jutuajamine jäi, kuni mõne aja pärast helistas Liivi Soova ja ütles, et neil on mõte, et järgmised käsitööpäevad võiksid olla Võrumaal. Huvitav, et mõlgutasime ühesuguseid mõtteid! Leppisime kokku, et teeme ära, aga ei midagi täpsemalt.

Kui bussid juba Viljandi poole sõitsid, helistas Liivi, et on viimane aeg kokku leppida, millal täpselt Võrumaal käsitööpäevad toimuvad. Kuna soov oli need ühendada mõne juba toimiva üritusega, pidime valime Uma Pido ja Võru Folkloorifestivali vahel. Ajaliselt sobis paremini Uma Pido, mis sel aastal toimus 1. juunil Võrus. Saime Uma Pido korraldajatega kokkuleppele koostööd teha ja õhtul teatas Liivi Soova, et järgmised käsitööpäevad toimuvad Võrus ja et kõigil huvilistel on nüüd aeg hakata võru keelt õppima.

Viljandi käsitööpäevadele sõitnud Võru rahvas kutsus kiiresti koosoleku kokku ja juba hakkas kujunema programm. Nad olid ikka väga innuga asja juures, isegi Näputüüseltsi read hakkasid selle peale täienema.

Järgmisel koosolekul said paika pandud kohad, mida tahtsime tutvustada, kuid käsitööpäevad oleksid siis kestnud umbes nädala. Seega pidime hakkama kärpima ja sõiduplaane koostama. Üks toredamaid ettevõtmisi oli läbisõitmine kohtadest, kuhu külalisi tahtsime viia, saamaks teada, kui palju aega kulub sõiduks. Planeeritud sõidupäeval oli imeilus kevadilm, loodus tärkamas, linnud laulmas ja meie oma kaunis kodukohas sõitmas. Kõik sujus ja nalja sai tänapäevaste tehniliste vidinatega, mis peaksid sind õigel rajal hoidma, aga vahepeal räägivad otse vastupidiselt viitadele, mis on paigutatud tee äärde

Lõpuks jäime kolme kindla koha juurde – Süvahavva villavabrik, Pokumaa ja Vastseliina Piiskopilinnus. Mõni koht veel, kuhu möödaminnes saab sisse põigata. Kui väga me ka ei püüdnud, et saaksime igal pool rahulikult käia ja vaadata, siis aeg on ikka ja alati see, mida jääb väheks. Õnneks suutsid tublid grupijuhid kõik grupid igale poole ettenähtud ajaks kohale toimetada. Pärast ei jõudnud ise ka ära imestada, et kõik nõnda hästi sujus!

Võru käsitööpäevade avamine

Soovisime, et saaksime kõigile kaasa anda võimalikult mahuka mapi Võrumaad tutvustavate materjalidega. Ka see ei olnud keeruline, kõik olid rõõmuga nõus oma infot jagama. Mapid otsustasime ise teha ja tänapäevased üritustel osalejate tunnused – käepaelad – samuti. Huvitav oli see, et kõik hakkas justkui iseenesest korralduma, kellelegi ei pidanud käsklusi andma, kellel üks asi valmis sai, küsis juba järgmist. See oli tore aeg, ühist asja ajades saime aru, kuidas koostöö viib edasi ja annab tiivad. Ilmselt meist keegi ei oleks aasta tagasi arvanud, et sellega hakkama saame.

Üks töömahukamaid ettevõtmisi oli Vana-Võrumaa käsitööliste andmebaasi korrastamine. Saime käsitööpäevadeks valmis infolehe "Tsõõr ümbre Vana-Võromaa käsitüü" ja seoses sellega arusaamise, kui palju tuleb selles vallas veel tööd teha, et kõik saaks üles kirjutatud.

Teisel päeval, 1. juunil, oli suursündmus kõigi võrukeelsete ja -meelsete jaoks – III Uma Pido. Päeval oli laat ja käsitöötoad, laadalaval kontserdid ja etteasted. Käsitööpäevalistele olid selleks päevaks avatud näitused: Võrumaa Muuseumis "Kõik koos", kus olid eksponeeritud Võrus kõigis gruppides projektis "Käsitööga tööle" osalenute tööd ja taaskasutusteemalised tööd, Kultuurimajas Kannel

Käsitöölaat Võrus

"Kaks rahvast, üks ajalugu", kus oli näha Vana Võrumaa rahvarõivameistrite ja Aluksne tarbekunstistuudio "Kalme" meistrite valmistatud rahvarõivad. See oli väga hea näide koostööst naabritega. Kreutzwaldi muuseumis oli näitus "Nobenäppude lemmikud Lauluisa lugudest", inspireeritud Kreutzwaldi lugudest, ja raamatu "Eestimaa pitsid" esitlus. Võru linnas sai külastada Aila Näpustuudiot, Vestra Linavabrikut ning käsitöö- ja kunstipoode.

Natuke linnast väljas asuv August Teppo Lõõtsatalu muuseum ei olnud küll selleks ajaks veel avatud, aga pererahvas oli rõõmuga nõus meid vastu võtma ja tutvustama oma tegemisi. August Teppo on kindlasti olnud üks Võrumaa vingemaid käsitöömeistreid.

Käsitööpäevade lõpetuseks oli meil pakkuda III Uma Pido, need, kellel oli jaksu seal olla, said omapärase elamuse, mida ei saa kirjeldada, ainult kogeda.

Korraldajate poolelt oli see tohutult hea kogemus: kui asuda asja juurde rõõmuga ja nautida seda, mida teed, läheb kõik korda, isegi ilm tuleb selline, nagu oled soovinud. Kuna kõik sujus, saime ka ise rahulikult kõigest osa.

Marika Sepp, MTÜ Näputüüselts

Käsitöökojad üle maa

26. oktoobril kogunesid juba kolmandat korda käsitöö- ja meisterdamishuvilised üle Eesti, et koostegemisest rõõmu tunda. Käsitöökojad toimusid igas maakonnas, kokku oli üle 70ne erineva õpitoa, loengu, meistrikoja jne. Tore oli tõdeda, et enamik kodasid lähtus Käsitööliidu aastateemast *maavillane*, kuid tehti ka palju muud. Olulisim teemast oli rõõm koos teha käsitööd, saada kokku mõttekaaslastega, vahetada kogemusi ja õppida midagi uut.

Tallinnas Allikamaja Käsitöös sai meelde tuletada, kuidas käib soki nõelumine. Unustuste hõlma kaduv oskus võib olla üllatavalt kunstipärane tegevus.

Mareli Saaremaalt korraldas ise töötoa **Pärasmaa kultuurimaja** käsitöökojas. Vildinurgas said kõik huvilised endale viltida roosiga kaunistatud prossi. Oli inimesi, kes olid lubanud varem, et prossi nad küll tegema ei hakka, aga Mareli kaunis näidispross ja mõnus seltskond pani ka kahtlejad tööle.

Signe osales **Anija mõisas** Eve Tiidolepa viltimise töötoas ja võttis selle lühidalt kokku sõnadega: huvitav võimalus, loominguline õpetaja, lahke pererahvas ning lisas, et jõudis kursusel viltida ainult ühe varruka. Võimalik, et sellest kooskäimisest saab traditsioon ja peale Mardilaata kohtume taas.

Laura Pärnust käis **Nooruse maja** Käsitöökodades ja osales *decoupage* õpitoas. Õpetaja oli supertore ning kodus leiduvat „kola" vaatab ta nüüd teise pilguga, kõike tahaks nüüd ilusaks teha. Lisaväärtusena sai koolituselt uusi tuttavaid ja kodust nelja seina vahelt välja.

Liina „uued" sokid

Aili Tartust ütles, et **Tartu Kõrgem Kunstikool** väärib oma nime, tõeliselt armas asutus toredate ja innovatiivsete juhendajatega. Väga hästi korraldatud üritus, kõik sujus ja isegi lastehoiu peale oli mõeldud, et emad saaksid rahus huvitavaid masinad uudistada ning tegevustest osa võtta.

IV Käsitöökojad üle maa toimuvad 25. oktoober 2014.

Käsitööettevõtjate foorum Raadil

Juba kuuendat korda toimus oktoobrikuu teisel laupäeval käsitööettevõtjatele foorum, seekord Tartus Eesti Rahva Muuseumis. Seniste oluliste arutamist vajavate teemade seast valiti käsitöötoote kui intellektuaalomandi kaitsega seotud küsimused. Peaesinejaks sellel teemal oli Kadri Aua Patendibüroost Ustervall. Tõdeti, et käsitöötoode vajab kaitset ja käsitööettevõtjad peavad ise olema teadlikumad oma loomingu kaitsel.

ERMi poolt anti ülevaade koostöövõimalustest nii kogude kasutamisel kui käsitöötoodete müümisel muuseumipoes. Kindlasti suureneb koostöö paari aasta pärast, kui 2016 avab uksed muuseumi uus maja Raadil. Selle nimel tuleb koostöö juba praegu edendada.

Traditsioonilised meistrite presentatsioonid näitasid maakonna mitmekülgsust: saadi ülevaade paberist kui käsitöömaterjalist, valudest ning vaevadest Peipsi äärsete käsitöötraditsioonide elavdamisel, noorte hakkajate naiste edust mänguasjade loomisel ning imelistest käsitöömeistritest, kellele see töö on sageli ainuvõimalik. Neid meistreid, kes ühiselt elavad ja töötavad SA Maarja Külas, otsustatigi pärjata käsitööettevõtja 2013 auhinnaga. Lõpetuseks väljavõte kirjast, mille saatis SA Maarja Külast Ly Mikhein:

Maarja Küla pood Tartu Lõunakeskuses

Meie Küla meistrite koosolek toimus eile ning projektijuht Natalja andis seal üle teie suure auhinna. See oli SUUR meie jaoks väga mitmes mõttes – kõige olulisemaks pidasime seda poolt, et nii suure hulga käsitööettevõtjate seas meid märgati – me oleme selle üle väga-väga rõõmsad ja uhked. Suur oli reaalselt ka karikas ja lisaks veel väga ilus. Suur oli meie rõõm ja täna võime öelda, et karikas liigub meie poode pidi. Kõige esimese peatuspaiga sai ta meie Lõunakeskuse poes, kus ta on aasta lõpuni kõige nähtavamas kohas, seejärel toome ta meie Põlva poodi ning seejärel Maarja Küla sünnipäevakuuks ehk aprillikuuks külla Külakeskusesse.

Foorumi korraldajad
ERM ja MTÜ TuleLoo.

10 aastat rahvarõivalaagrit Tõstamaal

Tõstamaa, kihelkonna- ja vallakeskus Pärnumaal, on rahvarõivainimestele tuttav paik.

Juba kümme aastat on rahvarõivahuvilised augustikuu esimese nädalalõpu reserveerinud Tõstamaa rahvarõivalaagrile.

Mina olen laagris käinud üheksal suvel. Enamasti on minu ülesandeks olnud laagrilistele esitada loeng mingil kitsamal rahvarõivaid puudutaval teemal ning, kus vaja, ka nõustada. Olen näinud, et aja jooksul on laager kujunenud kindlate traditsioonidega hästitoimivaks ühenduseks.

Arvan, et laagri õnnestumisele aitab kindlasti kaasa see, et

- koos käib kindel sihtgrupp – inimesed, kes on seotud rahvarõivaga
- laagrisse saab tulla õppima või koguni valmis meisterdama mõnd konkreetset rahvarõivakostüümi juurde kuuluvat eset või detaili
- laagril on kindel toimumisaeg
- laagis on sõbralik ja loominguline ja õhkkond
- õpetajateks on tunnustatud meistrid
- laagri esimesel päeval on olnud võimalus õppida kohalikku käsitöötraditsiooni kandvate meistrite juures. Aasate jooksul on jõutud käia Hanilas, Lihulas, Haapsalus, Muhus, Kihnus, Manilaiul. Näha ja näppida on saanud Hanila, Muhu, Kihnu, Lihula, Viljandi ja Pärnu muuseumide kogudes olevaid rahvarõivaid.
- tänu Tõstamaa valla toetusel valminud käsitöökojale lisandusid telgedel kudumise õpitoad.

Lisaboonused, aga mitte vähem tähtsad on:

- omavahel saavad tuttavaks ühte asja ajavad inimesed Eesti erinevatest otsadest
- õhtused vestlused ja diskusioonid nii saunalaval kui õhtul õpilaskodu puhketoas
- õpitoad ja kogu elu on Tõstamaa mõisakooli mugavates ruumides
- potitäis Anu ämma tehtud maitsvaid ühepäeva hapukurke.

Tulemused:

- sidemed ja tutvused, info vahetamine
- hulk heal tasemel valmistatud vöösid ja kaapkübaraid, pottmütse ja seelikuid, sokikandu ja kindaid, Muhu pätte ja pükse, vaselisi ja suurrätte ja lõputult erinevates tehnikates tikandiproove.

Ja kõike seda kümmet aastat poleks olnud, kui rahvarõivalaagrit ei korraldaks eluolult tõstamaalane ja hingelt rahvarõivausku Anu Randmaa. Algusest peale on Anu kõrval Tõstamaa kooliõpetaja Sirli Väära, esimesel viiel aastal ka Silvia Aarma.

Mida edaspidiseks?

Rahvarõivausku inimesena loodan ja soovin, et Anul oleks jaksu seda hästitoimivat ühendust elus hoida. Et ikka hommikuse ilmateate ajal püüaks kõrv kinni tuttava kohanime: *„Ilm Tõstamaal on ….“*

Reet Piiri,
Eesti Rahva Muuseum

Lapitööst hoopis uut moodi

Kui kuulutasime kevadel sellesuvised käsitöömeistrite suvekursused välja teemal „Kangastega manipuleerimine ja vaba masintikand“, oli tagasisideks ühine küsimus – mida seal küll õpetatakse ja õpitakse!? Vastust sellele teadis ainult õpetaja Elle Ikävalko, kes oli lahkesti nõus kolm kaunist suvepäeva meiega Pärnus veetma. Põnevust tekitas juba loetelu materjalidest ja töövahenditest, mida pidi kaasa võtma. Lühike kokkuvõtte sellest: vuaal, organsa, tüll, trikotaaž, samet, siid, marli, tugi- ja liimiriided, vatiin, pitsid, paelad, veessulav kangas, *tyvek*, kanavõrk, kangavärvid, kommipaberid, vanad pakkepaberid, pintslid, föönid, kuumapuhurid, sibulavõrgud, värvilised kilekotid, küpsetuspaberid ja mis kõik veel. Loetelu algus eeldas, et tegemist on lapitööga, aga lõpp ajas kõik segadusse. Kokkuvõttes võiks öelda, et tuleb taaskasutus loomingus, aga hoopis uues väljundis.

Kursuslased tööhoos

Õpetaja Elle Ikävalko on fantastiline katsetaja, avastaja-looja. Kõigepealt tehti selgeks põhitõed, tutvuti materjalide ja töövahenditega. Õpetaja sõbraliku, suunava ja lohutava pilgu all said valmis tööproovid, esimesed katsetused materjalidega. Koos arutati kompositsiooni- ja värvilahendusi. Algasid kolm päeva täis loovust ja katsetusi. Iga inimese sees on loovus olemas, see tuleb lihtsalt üles leida ja oma töösse panna. Esialgu oligi ülesleidmisega kõige rohkem tegemist. Meeleolu oli fantastiline: suures saalis 30 rõõmsameelset loojat, meeletult igasuguseid materjale, ideekavandeid, masinaid, pesukausse, üllatusi ja rõõmu tehtust. Kõige selle keskel õpetaja Elle ja tema looming. Elle oli üles seadnud ka näituse oma töödest.

Oli juba ette arvata, et kätte tuleb ajanappus. Viimasel päeval avastasime koos õpetajaga, et täiesti uus väljund sellistel nn lapitöödel on kolmemõõtmelised kompositsioonid, ehted, ruumikujunduselemendid, karbid jpm. Kursus lõppes ühisnäitusega. Õpetaja jagas tunnustusi ja rõõmustas koos õpilastega. Õpilaste hinge jäi salasoov – järgmisel suvel sama teemaga edasi minna, sest just kõige magusamal hetkel sai aeg otsa.

Kristi Teder

Hiiumaa käsitööseltsist ja meie tegemistest

Hiiumaa nobenäpud on koondunud alates 1998 aastast „MTÜ Hiiumaa Käsitööselts“ nimetuse alla. Erinevatel aegadel on erinevad inimesed panustanud palju seltsi arengusse. Tänaseks päevaks on seltsil 68 liiget ja 5 liikmeline juhatus, kes tegeleb selle laeva juhtimise, reisijatele mugavuse tagamise ja tegevuse leidmisega. Seltsi põhikirjas asjalikult öeldud: seltsi eesmärgiks on Hiiumaale omaste käsitöötraditsioonide jätkamine, tegemine ja inimeste innustamine kohalikest materjalidest tehtavate Hiiumaale omaste ideede otsimine ja kavandamine. Seltsis korraldame erinevaid üritusi, laatasid ja õppepäevi.

Tänaseks päevaks on meie Käsitööselts saanud Kärdla linnalt pikaajalisele rendile ühe kunagise Kalevivabriku meistrite majadest, millest saabki meie Meistrite maja, hetkel panustame maja korda tegemisse ja loodame saada ka abirahasid projektidest, et muinsuskaitse all olev maja vääriliselt taastada. Majja on planeeritud käsitööpood, ruumid ühistegevusteks/koolitusteks ja osa on plaanis välja rentida käsitöölistele tööpindadeks.

Kindlasti ei saa tutvustamata jätta meie seltsi olulisemaid sündmusi - toimus meil kolmandat korda Käsitöö Moeshow.

Idee algataja on pika ajaline seltsi liige ja minu ema Sirje Eller. 2011 kui tegime moeshowd esimest korda, korjasime kokku asju mida näidata 20 käsitöölistelt. 2012 aastal osalesid 15 käsitöölist oma kollektsioonidega ja 2013 aastal oli kollektsioone 9 käsitööliselt. Tuleb tõdeda, et kollektsioonid on muutunud väga läbimõelduteks ja tähelepanu pööratakse ka väikestele detailidele. Igal aastal oleme alustanud esitlust mingi õpetliku osaga. Esimesel aastal näidati meile täielike rahvariiete komplekte, tutvustati detaile ja õpetati kuidas on õige meie riideid kanda. Teisel aastal räägiti alguses kohalikest mustritest, nende kasutamisest käsitöös ja Helle-Mare Kõmmus luges ette ajaloolistest dokumentidest kuidas hiidlased mandriinimesele tundusid ja kuidas nad riides käisid. Sel aastal rääkis Hiiu Villa perenaine/tekstiilikunstnik Tiiu Valdma meile villast. Oma aastate teema valimisel oleme lähtunud Käsitööliidu aasta teemast, kuigi nüüd oleme selgitanud, et teema ei tähenda, et teisi asju esitlusele tuua ei tohiks ja loodame 2014 kevadel suuremat meistrite osavõttu, kuna tulemas on ju meistrite aasta. Igal aastal on publikut olnud hinnanguliselt 100 inimest ja see on meil Hiiumaal igati tubli tulemus. Järgmisel aastal loodame juba külla kutsuda ka käsitööasjalisi mujalt, hea mõte tahab ju jagamist. Tänaseks on tekkinud sellest üks tore traditsioon, mille üks eesmärkidest on julgustada inimesi igapäevaelus käsitööd tegema, näitama ja kandma.

Hiidlased Mardilaadal

Moeshow. Foto: Triin Lukas

Juulis toimus meil juba neljandat aastat nädalane noorseppade suvekool, mis päädib kogenud seppade kogunemisega meie suvisele Käsitöö- ja Omatoodangulaadale, mis toimub kuu teisel laupäeval. Suvine ja talvine omatoodangulaat toimus/toimub meil sel aastal juba 14 korda, see on pidu nii käsitöölistele kui laadalistele. Laatade eesmärgiks on tuua tegijad kodudest välja – näitamaks ja müümaks oma tehtud töid. Tore on vaadata teiste tegemisi, suhelda ja jagada kogemusi, et saada uut indu oma oskuste arendamiseks ja kasutamiseks. Sel aastal pöörame erilist tähelepanu omatoodangule toidu vallas ja laste töötubadele. Uueks teemaks laadal on „Uued asjad vanadest“ ehk siis popp uuskasutus. Suvelaadal, kui käisin uurimas, kuidas meie müüjatel müümine läheb, ütles mulle üks memm, et tema tuli oma sokkidega kodust välja rohkem seltskonna pärast, ega neid suvel väga ei osteta, aga eks osteti ikka küll, aga memmele oli seltskond ka oluline. Suvine laat toimub meil ei suuremat imestust enam äratamata Vabrikuväljaku platsil. Talvist laata oleme korraldanud Kultuurikeskuses, mis kipub meile aga väikeseks jääma. Sel aastal toimub meie talvine laat vahetult enne jõule (20-21 detsember) lootuses, et siis on ka kõik mandri- ja suvilahiidlased juba kohale jõudnud ja tulevad kingitusi otsima. Talvisel laadal toimub meil kaks konkurssi „Uus kingitus“ käsitööseltsi alt ja „Hiiumaa meene“ mida korraldab Turismiliit. Esimesed kolm kohta saavad auhinnatud ja vahel juhtub ka, et saadakse mõni kopsakam tellimus mõnelt firmalt või omavalitsuselt.

Täname Teid meile kaasa elamast, soovime teile nobedaid näppe ja põnevaid ideid ja muidugi ootame teid Hiiumaale meie toredatele üritustele.

Nele Eller
Hiiumaa Käsitööselts, juhatuse liige

Sinerõika õpitoas osalejad. Foto Kait Lubja

Vormsil toimus õpituba „Sinerõigas – Eesti oma indigotaim“

Eestis kasvab looduslikult vaid üks taim, millega saab lõnga igat tooni siniseks värvida – see on sinerõigas *(Isatis tinctoria)*. Sinerõigas kasvab peamiselt klibusel mererannal – Põhja- ja Lääne-Eestis ning saartel, muuhulgas ka Vormsil. Sinerõigas on kaheaastane taim, mis esimesel aastal kasvatab madala leheroseti ja teisel aastal pika varre otsas oleva kollase õisiku. Sinist saab vaid esimese aasta lehtedest. Sinerõika lehed on nahkjad nagu kapsalehed ning lehe kuju on äraspidimunajas (kõige laiem koht on keskkohast lehetipu poole). Sinerõikast saab sinist, kuna selle esimese aasta lehed sisaldavad indigopigmenti.

Sinerõigast on värvimiseks kasutatud iidsetest aegadest peale, saadud indigosinised toonid on kaunid, väga pesu- ja pleekimiskindlad. Ehkki sinerõigas kaotas oma tähtsuse indigotaimena juba 17.–18. sajandil, kui Euroopasse hakati tooma indigopigmenti Indiast, on huvi sinerõika kui Euroopale omase indigotaime vastu taas tõusnud.

9.–11. augustil toimus Vormsil Kersleti ateljees Eesti esimene sinerõikaga värvimise õpituba. Osalejaid oli kokku 8, nii Mandri-Eesti kui Vormsi käsitööhuvilisi.

Esimene päev kulus sinerõika otsingutele. Sinerõigast leiti ja korjati Saxby rannikult. Esimese aasta taimi oli vähe, kuid värskete taimedega värvimise protsessi läbitegemiseks siiski piisavalt. Sinerõigast käidi otsimas ka mujal Vormsi rannikul, aga taimi rohkem ei leitud. Kõik soovijad said endale varuda sinerõikaseemneid, et edaspidi värvitaime oma aiamaal kasvatada.

Teisel päeval toimus loeng sinerõikaga värvimise ajaloost ja indigopigmendi lahustamise ning värvimisprotsessi eripäradest. Pärastlõuna sai veedetud sinerõikaga värvides, kasutades nii värskeid taimi kui ka sinerõikast eraldatud indigopigmenti.

Kolmandal päeval värviti töövõtete kinnistamiseks värviindigost eraldatud indigopigmendiga. Lisaks villastele lõngadele läksid värvipotti ka vilditükid ja siidsallid. Kõik osalejad said koju minna sinerõika- ja värviindigoga värvitud siniste lõngade ning teadmistega, kuidas sinerõigast ja indigopigmenti värvimiseks kasutada.

Õpitoa korraldas Liisa Tomasberg Kersleti ateljeest. Juhendaja oli Liis Luhamaa. Õpituba toetas Eesti Kultuurkapital.

Liis Luhamaa
(loodusvarvid.blogspot.com)

I käsitööpäevad Ruhnus

Eeva Talts Ruhnu käsitööpäevadel õpetamas

17. augustil 2013 toimus Ruhnu saarel esimest korda Käsitööpäev. Õpitoa teema oli fileepits, mida saare kunagised asukad rootsiruhnlased kasutasid padjapüüride kaunistamiseks. Töötuba tuli lahkelt juhendama Eeva Talts Pärnust, kellelt õppisime nii klassikalist võrgusõlme kui ka sellist, millega valmistati traditsiooniliselt kalavõrku. Eeva tutvustas ülevaatlikult ka teisi rannarootsi pitse, nt Pakri saare niplispits.

Ruhnu Muuseumis tutvusime rahvarõivastega, rahvamajas vaatasime vastavateemalist slaidiprogrammi, Randoja käsitööaidas saime rõivaid lähemalt uurida ja selgagi proovida.

Õhtul kuulasime Ehti Järve ja Helleka Koppeli uurimustööde kokkuvõtteid, teemadeks Ruhnu identiteet ning internet kui vahend saare eraldatuse vähendamiseks. Arutelul rootsipäraste Ruhnu käsitöötraditsioonide säilitamise vajalikkusest avaldasid arvamust ka kohalikud ja suveruhnlased. Ennast küll nn vanade ruhnlastega ei seostata, kuid teatud siduvaid märke otsitakse rahvakunstist küll. Nii meestel kui naistel on kasvanud huvi triibuliste vestide kandmise vastu ja soovitakse neid endale tellida. Leidsime, et Ruhnu pärandit peaks võtma kui kingitust, millesse aupaklikult suhtuda ja ka tänapäeval kasutada.

Pika päeva lõpetuseks õpetas Rehe Aili tantsusamme, muuhulgas mõningaid Ruhnu tantse.

Ühest päevast ei piisa, et Ruhnut tundma õppida, kuid meelde jäid osalejate sõnad: “Oli väga tore aeg ja tahame kindlasti tagasi tulla!” Loodetavasti Ruhnu II Käsitööpäeval, aga miks mitte ka varem.

Käsitööpäeva toetas Rootsi Vähemusrahvuse Kultuurinõukogu Eestis. Aitäh!

Külli Vähi,
MTÜ Ruhnu Kultuuriait

Projekt „Vanemaealiste käsitöömeistrite lõimimine tööturule“

Osake näitusest. Foto: Sandra Urvak

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel toimus 2012.–2013. a koolitus käsitööoskustega ja ettevõtlikele üle 50aastastele töötutele. Õpperühmad käisid koos kuues linnas: Pärnus, Rakveres, Tallinnas, Tartus, Viljandis ja Võrus. Koolitusel osales 88 naist.

Projekti eesmärk oli koolitada väga heade tehniliste oskustega professionaalseid käsitöömeistreid, kes on valmis etteantud kavandite järgi käsitöötooteid (s.h rahvarõivaid) tegema ja ühtlaselt hea kvaliteediga tiražeerima.

Koolitusperiood kestis üheksa kuud – septembrist maini ja oli jagatud kaheks põhiteemaks: tehnoloogiaõpe ja ettevõtluskoolitus. Pärast koolituse lõppu oli parimatele õppuritele planeeritud 1 kuu pikkune tööpraktika kohalike tööandjate (poed ja ettevõtjad) juures.

Käsitöötehnoloogiate koolitused toimusid 5 tehnikas (silmuskudumine, masinkudumine, telgedel kudumine, tikkimine, vöökudumine). Üks osaleja sai õppida kuni kahte tehnikat.

Ettevõtluskoolituse viis läbi Tartu Ülikooli Ettevõtluskeskus. Projekti rahastas Euroopa Sotsiaalfond, partneriteks olid Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit ning Viljandimaa Loomeinkubaatorid SA.

Kristi Jõeste, VEA projektis tehnoloogia koordinaator ja silmuskudumise spetsialist: „Koolitusaastale tagasi vaadates võib meenutada ainult head ja veel kord head. Põhiline tõdemus on see, et vanus pole probleem, kui on olemas vaimne valmisolek muuta oma pikaaegseid arusaamu kudumisest, mis meie projektis tähendas seda, et nüüd tuli end ümber harjutada kasutama põhiliselt 1,25 mm vardaid. Leidus käputäis inimest, kes ei soovinud sellist väljakutset vastu võtta ja nad loobusid kohe algul; kuid need, kes jäid, muutusid nende kuude jooksul järjest teadlikumaks ja entusiastlikumaks. Eemärk õppida tundma ja taastootma Eesti rahvuslikku silmkoepärandit nii tehniliselt kui ka värvidekeskselt inspireerib neid naisi tõenäoliselt elupäevade lõpuni. Rõõm on teada, et üle Eestimaa on meil nüüd olemas umbes 40 uut peenkudujat, kes saavad hakkama ka keerulisemate antud valdkonna tellimustöödega.

Lembe Maria Sihvre: aasta jooksul oli mul harukordne võimalus olla projektis tehnoloogia spetsialist-tikkimisõpetaja.

Kokkuvõtteks võib tõdeda, et õppida pole kunagi hilja. Ei õpilastel ega ka õpetajal. Aasta sisse mahtus palju põnevat, uusi tehnikaid ja unustatud vanu, vahvaid lõngavärvimisi ja huvitavaid muuseumikülastusi.

Uhke tunne oli imetleda kauneid ja fantaasiarikkaid lõputöid ja tunda ka ennast natuke neis osalisena. Tuult tiibadesse, tikkijad!!!

Maret Lehis: ”Kursus oli tore ja õpetlik nii õppijatele kui õpetajatele ja kuna õppima tulid ka juba kogenud käsitööinimesed, siis sai ka kogemusi vahetada ja ise targemaks. Asjasse pühendunud saavutasid kursuse lõppedes hea taseme ning suutsid teha kvaliteetseid koopiaesemeid. Aim Jõgi, kes oli mu juures praktikal ja nüüd sügisest läks →

Tutvustame meistreid

Kango Tekstiil'i maavillane

Kango Tekstiil ühendab endas kahte tekstiilidisainerit, **Vivika Soppi ja Nataliya Sukhorukovat**. 2005.aastal loodud firma koob kangastelgedel erinevaid tekstiile: salle, pleede, rõivastus-, mööblikangaid, sisustustekstiile, vaipu jm.

Tuttavaks saadi juba 1999 aastal, kui Nataliya tuli õppima EKA Rakenduskunsti Kolledzisse moe- ja tekstiilidisaini erialale. Vivika töötas samas osakonnas õppemeistri ja õppejõuna. Vivika on saanud oma hariduse Tallinna Kergetööstustehnikumis (kangakudumine) ja Tallinna Ülikoolis (kutseõpetus).

Meistrite suurimateks töödeks on olnud pindpõimes vaibad Bauhausi muuseumile (Graz Austria) ja mööblikangad Viljandi Pärimusmuusika Aida kohvikule.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis oli juulis näitus ***Hundid ja lambad***, kus esitleti uut omanäolist ja väga kvaliteetset maavillast toodangut. Vivika ja Nataliya töid saab osta meie käsitööpoodidest Pikk 15 ja Lühike Jalg 6a.

100 aastat Soome käsitööliidu „Taito” loomisest

Konverentsiga ”Käsitöö elab” tähistasid soomlased Jyväskyläs käsitööliidu suurt juubelit. Jyväskylä käsitöömuuseumis oli välja pandud juubelinäitus uuemast käsitööst. Soome paikkondade käsitööühendused tegutsevad riigi ja maakondade rahalisel toetusel. Soomlased saavad öelda, et kogu maa on kaetud käsitöökonsulentidega, igas paikkonnas on kohalikke traditsioone hoidev keskus ja käsitööpood. Alati on mõeldud ka järelkasvule ja koolitusele. Majandusraskustest tulenevatele tagasilöökidele vaatamata on suudetud tagada toimiv süsteem käsitöövaldkonna toetuseks.

Marketta Luutonen, Kerstin Anderson-Ahlin ja Liivi Soova Põhjamaa käsitööliitude juhid

Juubelikonverentsile eelnes Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsiooni aastakoosolek, kus liikmesmaad esitasid aruanded ja kinnitati järgmise aasta koosoleku toimumise koht – Riia. Föderatsiooni liikmeks võeti vastu Serbia käsitööühendus.

Käsitööliitu esindasid seekord Liivi Soova, Ave Matsin ja Liina Veskimägi-Iliste

Käsitööreis Unustamatu Ungari oli paljuski oma nime vääriline. Meie peaeesmärk oli loomulikult külastada Budapestis toimuvat Euroopa suurimat käsitöölaata. Küsisime mõnelt reisikaaslaselt:

Mida toredat leidsid käsitöölaadalt ja millised emotsioonid tõid sealt endaga kaasa?

ANU: Palju ungaripärast käsitööd, häid ideid ja mõned praktilised toredad asjad, mis jäävad kodus seda reisi meenutama. Meeldis, et see oli tõesti käsitöö laat ja muud kaupa seal ei müüdud. Käisin teist korda ja läheksin mõne aasta pärast jälle. Sest leidsin seekord uusi tooteid, mida eelmisel korral ei olnud, ja ka tuttavad tooted olid olemas. Hinnad olid sobivad.

KRISTI: Käsitöölaadalt emotsioonid: väsinud, aga õnnelik!!! Kindlasti pean ära märkima esinemised laadaplatsil: tants, muusika, moeshow. Sõnumiga küpsised. Alati läheks tagasi. Hea seltskond, kaunis Ungarimaa, fantastiline laadamelu.

RIINA: Laadalt kõige toredam ost oli vahest maisilehtedest punutud kaane ja nööbikesega korv, mida kasutan nüüd igapäevaselt leivakorvina. Muidugi leidsin sealt ka hulganisti keraamikat: suhkru- ja võitoosid, suure kaanega kausi, tassi jne. Alati suudan kokku osta ka midagi töö jaoks tarvilikku, seekord siis erinevaid kiude (siidi, lina).

MARJU: Mina sain oma ammuihaletud sinise käsitsi trükitud kanga. Ja juhuslikult sain ühe väga toreda kleidi omanikuks. Mulle meeldis laada ühtne kujundus, mida Eestis ei näe. Isegi siis, kui ma ei ostnud, silm puhkas ja minu arust on nende käsitöö tase hea.

Tahan kindlasti tagasi ja laadale. Põhjus – Ungari ja ungarlased, sinine trükikangas, keraamika, limonaad, soojus, lavendlipärjad, guljašikreem.

KARIN: Ostsin koju keraamilised lambikuplid ja ilusa kannu. Keraamika on seal väga ilus. Leidsin ka kauneid tekstiile, käsitsitrükitud sitsiriiet ja triibukangast. Sain laadalt väga häid emotsioone – laat oli suur ja vaadata palju, tore oli näha rahvariietes inimesi, põnev jälgida kohalikke meistreid käsitööd tegemas.

←

Olustverre õppima, sai korralikult nakatatud. Õpetajana sain kogemuse, kui suur on erinevus noorte, keskealiste ja vanemaealiste õpetamise vahel; kui palju aega kellelgi tehnoloogia omandamiseks läheb ja kui kaua see õpitu tal meeles püsib. Õpetaja peab valmis olema tehnoloogiat õpetama vähemalt viiel erineval viisil, sest inimesed saavad asjadest väga erinevalt aru.”

Hille Ahun Vaarpuu: ”Kangakudumist tuli projekti õppima 15 huvilist ja nendest lõpetas 13. Paljudel oli juba olemas kangakudumise kogemus, kuid samas suur soov oma teadmisi täiendada ja juurde õppida. Õppida midagi uut ning huvitavat innustas neid kogu selle aasta jooksul. Imetlusväärne oli nende ind ja pealehakkamine – kui kootud kangas ei tulnud välja nagu vaja, siis kääriti uued lõimed ja tehti töö uuesti ning paremini – peaasi, et ikka ise jääks oma tööga rahule. Tänaseks on osa projekti lõpetanuid hakanud ise kangakudumiskoolitusi läbi viima, teinud oma firma ja hakanud tellimuste peale kangast kuduma. Projekti eesmärk oligi koolitada välja heade tehniliste oskustega professionaalsed käsitöömeistrid.

Masinkudumist õpetas **Lee Reinula**.

Projekti lõpuseminar Viljandi Pärimusaidas päädis osalejate lõputööde näitusega. Kindlasti oli tegu eduka projektiga nii õpilastele kui õpetajatele. Õhku jäi küsimus – kust tuleb järgmine algatus?

Näitus Harjumaa Muuseumis 7. detsembrist 2013 kuni 9. märtsini 2014

Näitusele seatakse üles peamiselt Harjumaalt pärit tikitud ja kootud villased tekid, mida on nende praeguste omanike peredes alles hoitud. Üks osa tekkidest, mis näituse tarbeks muuseumi jõudsid, on olnud kodudes igapäevases kasutuses ja kaunistanud interjööri, mõned tekid on aga suvel spetsiaalselt näituse jaoks aidast kirstupõhjast välja otsitud ja korrastatud. Paar viletsamas seisus olnud tekki aitas uuele olemisele Eesti Vabaõhumuuseumi peakonservaator Marike Laht, kelle juhendamisel õppisid huvilised 3. augustil toimunud õppepäeval puhastamisvõtteid.

Vooditekk Nissi kihelkond Erakogu. Foto: Harjumaa muuseum

Harjumaa Muuseum kogus teateid kodudes alles hoitud kunagiste pulma- ja saanitekkide kohta tänavu maist oktoobrini. Kui esialgu oli kõhklus, kas ja kui palju tekiomanikke Harjumaa kandis üldse on ning kas nad enda kallist kaasavara näitusele raatsivad anda, siis aja edenedes võeti muuseumiga ikka ja jälle ühendust. Kevadel väljakuulutatud üleskutse peale kogunes teateid 15 inimeselt 29 teki kohta. Tänu nendele lahketele pärandihoidjatele saab koostöönäitus teoks.

Mõne teki mustreid ja värve uurima hakates oli nende praegune omanik jõudnud oma sugupuu põhjalikuma uurimiseni. Mõne piirkonna meistrite looming oli nende endi kodukohast kaugemale välja jõudnud ning uues kohas omaks ja uuesti teha võetud. Näitusele saime kaasa mitmete tekkide lugusid. Nii on need vanad esemed lisaks silmailule ja soojusele hoidnud ka põlvkondadevahelist sidet ning käsitööotraditsiooni järjepidevust. Näituse pealkirjakski said tekimustrites levinud motiivid meelespealille õis ja kaheksakand – mälestuse hoidja ning õnne toov suunanäitaja.

Praktilisi nõuandeid jagasid oma ala asjatundjad. Tikandeid kirjeldasid Silja Nõu ja Lembe Maria Sihvre ning näpunäiteid tekkide hooldamiseks andis Marike Laht. Veebruaris peetakse ettekandepäev. Täpsem info muuseumi kodulehel www.hmk.ee

Loodetavasti tuleb kellelgi veel meelde, et ka tema kodus või perekonnas on väärtuslik tekk tallel. Kuigi näitusele ei pruugi see enam mahtuda, tasub muuseumile teada anda, et pärand saaks pildistatud ja kirjeldatud ning tulevastele põlvkondadele edasi antud.

Harjumaa Muuseum on avatud kolmapäevast pühapäevani kell 11–16. Kohtumiseni näitusel!

Riine Kallas,
Harjumaa Muuseum

NIPINURK

Südemetega mobiilipael

Vajalikud materjalid: Kahte värvi lõnga, väikest rõngast

Pilt 1. Pane kolm lõnga (kaks ühte värvi ja üks teist värvi) läbi mobiiliotsa rõnga nii, nagu pildil näha. Rõngalt peab jääma rippuma kuus lõnga, teist värvi lõngad keskel. Jämedama paela saamiseks võta lõngu mitmekordselt.

Pilt 2. Rista keskmised, teist värvi lõngad, parempoolne üle vasaku

Pilt 3.Tõsta kõige äärmised lõngad kõrvalolevate alt ja teist värvi lõngade pealt keskele ja rista need, parempoolne üle vasaku.

Pilt 4. Tõsta teist värvi lõngad omakorda pealt keskele ja rista need, parempoolne üle vasaku.

Pilt 5.Tõsta jälle kõige äärmised lõngad kõrvalolevate alt ja teist värvi lõngade pealt keskele ja rista need, parempoolne üle vasaku

Pilt 6. Korda punkte 2-5 kuni saad soovitud pikkusega paela.

Pilt 7. Tee paela otsa sõlm ja lõika lõngad ühtlaseks.

MTÜ TuleLoo

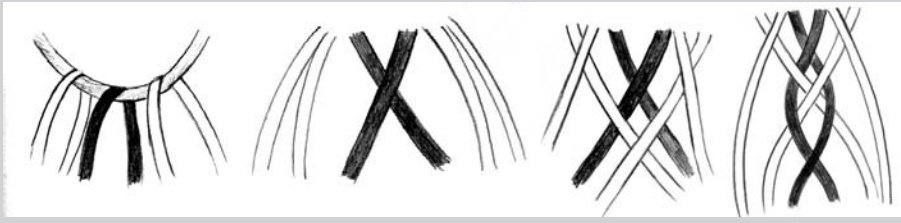

Pilt 1. Pilt 2. Pilt 3. Pilt 4.

Pilt 5. Pilt 6. Pilt 7.

Üritused 2014

Täpsem kava: www.folkart.ee

Aeg	Sündmus	Koht	Lisainfo
Jaanuar			
	ERKL õppepäev	ERM, Tartu	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
Veebruar			
1.	VII rahvarõivapäev	Tiigi Seltsimaja, Tartu	kultuuriaken.tartu.ee Tiina Konsen 53059698, Tiina.Konsen@raad.tartu.ee
8.	ERKL Volikogu	Tallinna Rahvaülikool	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
12.	Volikogu	Tallinna Rahvaülikool, Estonia pst 5a	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
Märts			
1.-31.	Näitus "Allpool vööd"	Haapsalu Pitsikeskus	Kaapsalu Käsitööselts www.haapsalusall.ee
	ERKL õppepäev	Tallinna Rahvaülikool, Estonia pst 5a	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
Aprill			
5.	XVII Viljandimaa rahvakunsti päev	Sakala keskus, Viljandi	Leida Mägi 5290617 rahvakunst@hot.ee
12.	VIII rahvarõivapäev	Tiigi Seltsimaja, Tartu	kultuuriaken.tartu.ee Tiina Konsen 53059698, Tiina.Konsen@raad.tartu.ee
12.-13.	XV käsitöölaat „Viru Nikerdaja"	Jõhvi Spordihall	Anne Uttendorf 5547273 anne.uttendorf@gmail.com
15.04-10.05	PLAHV ja meistrid (Tartu tekstiilikunstnike ja käsitöömeistrite näitus)	Tartu Laulupeomuuseum	kultuuriaken.tartu.ee Tartu Käsitööklubi 53478479 kasitooklubi@gmail.com
14.	Hiiumaa käsitöö moeshow	Rannapaargu kohvik, Kärdla, Hiiumaa	www.hiiukasitoo.ee www.hiiumaa.ee
26.	Etnokuues näputööd- rahvusmustrite käsitöönäitus	Tiigi Seltsimaja, Tartu	kultuuriaken.tartu.ee Tiina Konsen 53059698, Tiina.Konsen@raad.tartu.ee
Mai			
5.-22	XXI Seto Pitsi päevad Värvilise seto pitsi konkurss: teemaks ,,Lilleaed"	Värska	Ingrit Kala, Seto Käsitüü Kogo www.kogo.ee; 56200057
10.	Rapla XII kevadlaat	Rapla	Ivi Sark 5128931 ivi.sark@mail.ee
17.	Heimtali laat	Heimtali, Viljandimaa	Müügikohtade info: 5126422, Merle Puusepp, heimtalimuuseum@gmail.com
24.-25.	XIV Jäneda aia- ja lillepäevad, käsitöölaat	Jäneda	www.janedaturism.ee
30.-31.	ERKLi XVIII Käsitööpäevad	Ida-Virumaa	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
Juuni			
	Suur rahvarõiva päev	Jäneda, Lääne-Virumaa	Luule Nurga 5287107 luulekodu@gmail.com
8.	X Iisaku külalaat	Iisaku	Liivi Mölder 53425152 liivi.molder@gmail.com
6.-7.	Räpina Hea Kodu päevad	Räpina, Põlvamaa	www.rapina.ee, +372 799 9500, vald@rapina.ee
6.-8.	Pika tänava laat	Rakvere pikk tänav ja kirikupark	Silva Rannaste 5029857 silva.rannaste@gmail.com http://pikalaat.rakvere.ee/
6.-8.	Viljandi hansalaat	Viljandi vanalinn	info 4334606, 53233899 http://hansa.viljandi.ee/
13.-15.	Rahvakunsti laat	Raekoja plats, Tallinn	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
14.	Rahvakunsti laada raames noorte ja laste laat	Raekoja plats, Tallinn	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
17.	Raamatulaat	Steineri Aed, Pärnu	www.maarjamagdaleenaqild.ee
23.	Avinurme tünnilaat	Avinurme, Ida-Virumaa	www.avinurme.ee 3397483
27.-29	Pärnu Hansapäevad	Pärnu	hansa.parnu.ee
27. juuni-8 aug. reedeti	KUNSTITURG	Steineri Aed, Pärnu	www.maarjamagdaleenagild.ee
Juuli			
7.-13.	Noorseppade suvekool	Hiiumaa	www.hiiukasitoo.ee www.hiiumaa.ee
10.-13.	XIV Keskaja päevad	Vanalinn, Tallinn	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
11.-13.	Eesti seppade päevad	Kärdla, Hiiumaa	www.hiiukasitoo.ee www.hiiumaa.ee
12.-13.	Rahvusvaheline pitsifestival "Pitsilised peolauad"	Pärnu Kuninga Tänava Põhikoolis	Nooruse maja www noorusemaja.ee
	Põltsamaa Lossipäeva käsitöölaat	Põltsamaa lossihoov	www.teokoda.ee
11.-13.	Kihnu Mere Pidu	Kihnu saar	www.kihnu.ee
12.	Suvine käsitöö- ja omaloomingulaat	Kärdla vabrikuväljak, Hiiumaa	www.hiiukasitoo.ee www.hiiumaa.ee
16.-20.	Võru Folkloorifestival	Võru, Võrumaa	www.vorufolkloor.ee
26.-27.	Jäneda talupäevad	Jäneda	www.janedaturism.ee
August			
1.-2.	Pärnu XVII Gildipäevad	Maarja Magdaleena Gild, Pärnu	www.maarjamagdaleenagild.ee
3.	Käsitööturg	Pitsu poe esine plats, Kärdla, Hiiumaa	www.hiiukasitoo.ee www.hiiumaa.ee
3.	Otepää käsitöölaat	Otepää	Tel 7655423
10.	Haapsalu III pitsipäev	Haapsalu	Haapsalu Käsitööselts www.haapsalusall.ee
8.-10.	Valge daami festival, käsitöölaat	Haapsalu	www.valgedaam.ee
9.-10.	Lihula lillkirja festival	Lihula mõis	www.lihula.ee
	Ruhnu käsitööpäevad	Ruhnu saar	kulli.vahi@gmail.com
September			
1.-3.	Vabariiklikud portselanipäevad	Pärnus Nooruse Majas	Nooruse maja www.noorusemaja.ee
19.	Juhtide kool	Tallinna Rahvaülikool, Estonia pst 5a	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
13.	Jäneda sügislaat	Jäneda	www.janedaturism.ee
27.	V Jõhvi Mihklilaat	Jõhvi Mihkli kiriku juures	Anne Uttendorf 5547273 anne.uttendorf@gmail.com
Oktoober			
4.	Kangakudujate infopäev	täpsustamisel	Veinika Västrik 5806 8703 www.folkart.ee
11.	VII Käsitööettevõtjate foorum	Tartu	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
25.	Käsitöökojad üle maa	Kõikjal Eestis	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
November			
6.-9.	XVIII Mardilaat	Saku Suurhall, Tallinn	www.folkart.ee 5187812 info@folkart.ee
Detsember			
12.-13.	XVIII Viljandi käsitöömess	Sakala keskus, Viljandi	Leida Mägi 5290617 rahvakunst@hot.ee
12.-13	Talvine käsitöö- ja omatoodangu laat	Kärdla Kultuurikeskus	www.hiiukasitoo.ee www.hiiumaa.ee
20.	Rapla XIII jõululaat	Rapla	Ivi Sark 5128931 ivi.sark@mail.ee

Toetajaliikmed

Kodukäsitöö OÜ
rahvuslik käsitöörahvarõivaste müük ja valmistamine, rahvuslikud rõivad
6314076
info@crafts.ee
www.crafts.ee

Viru Käsitöö Salong
rahvuslik käsitöö rahvarõivaste valmistamine
3241587
viru.kasitoo@mail.ee
www.aale.ee

Wärkstuba OÜ
rahvarõivaste ja rahvuslike rõivaste valmistamine
5524216
info@etnotuba.ee
http://www.etnotuba.ee

Elotroi OÜ
villasest ja linasest tooted
5065672
elo@elotroi.ee
http://www.elotroi.ee

Kango Tekstiil OÜ
kangastelgedel kootud tekstiilid
5061023
kangotekstiil2005@hot.ee
http://www.kangotekstiil.ee

Liliina OÜ
linased kodutekstiilid
5041420
liliina@liliina.ee
http://www.liliina.ee

Vestra EX OÜ
linased tooted
5134587
vestraex@hot.ee
http://www.vestra.ee

Võrumaa Ukuharu
naturaalsest linasest käsitööesemed
7821949,
5659111
www.zone.ee/voruukuharu

Kadipuu OÜ
sisustustekstiil
5111711
kadipuu@sejs.ee
www.kadipuu.eu

OÜ Ribiinia
gobeläänist tooted
5155029
marje.vihula@hot.ee
www.ribiinia.ee

Reta LG OÜ
Lapitekid jm. sisustus tekstiilid, kudumid
56687802
laine@reta.ee sautiina@hot.ee
http://www.patchwork.ee/

LINEN4ME OÜ
Linasest jm naturaalsest materjalist kodutekstiilid jm käsitööesemed
566 07 483
info@linen4me.com
www.linen4me.com/

Lõnga-Liisu OÜ
kudumid
5121214
ylle@longaliisu.ee
www.longaliisu.ee

Marimirt OÜ
silmus- ja masinkudumid
4733460
marimirt@hot.ee
www.handicrafts.ee

Mirelle Käsitöö OÜ
kudumid
5229798
mirellekasitoo@hot.ee
www.zone.ee/mirellekasitoo

Ruut ja Triip OÜ
rahvuslikud kudumid
5111678
ruutjatriip@hot.ee

Villapai OÜ
eesti maalamba villast laste ja beebide kudumid
53462209
villapai@villapai.ee
www.villapai.ee

Külliki Nõu FIE
vilditud tooted
5062657
woolhats@hot.ee
www.hot.ee/woolhats

Vilt ja Puit OÜ
vilditud tooted
56655513
riina.maitus@gmail.com
www.riinamaitus.ee

Vildiveski OÜ
vilditud tooted
56674671
liina@feltmill.ee
www.feltmill.ee

Hilda Rütter FIE
vilditud tooted
56660173
hilda.rytter@mail.ee
www.vildimeister.fie.ee

Aita Rõemus
siid
58500685
aitaroemus@gmail.com

Eesti Nukuehitus OÜ
mänguasjad
5160657
info@nukuehitus.ee
www.nukuehitus.ee

Tiia Mets FIE
keskaegsed nukud, kangast ehted, kujundustööd ja illustratsioonid
5520348
tiia@tsunft.com
www.tsunft.com

Hidante OÜ
setu pits
5534051
ulvekangro@gmail.com

Artwood OÜ
kadakast suveniirid
5102102
artwood@artwood.ee
www.artwood.ee

Henry Pähn FIE
kadakapuust tooted
5076647
henry.pahn@mail.ee
www.hot.ee/haapsalukadakas

Krista Liiv FIE
looduslikust materjalist (vitsad, oksad jm.) dekoratiivesemed
5178968
kristaliiv@hot.ee

Liimeister OÜ
puutöö, lambakujulised pingid ja lastekiiged
56645028
kaasen@hot.ee
www.kaasen.ee

Rein Kiviorg FIE
puidust mänguasjad
5205284

Avinurme Elulaadikeskus SA
Puidust laastukorvid
5521331, 55653759
info@elulaadikeskus.ee
www.elulaadikeskus.ee

Helina Tilk OÜ
Portselanist ja klaasist lauanõude maalimine
5651383
helina@tilk.ee
www.helinatilk.com

Hansaklaas OÜ
vitraaž, klaas
5026053
hansaklaas@hotmail.com
www.hansaklaas.ee

Mari Klaasistuudio OÜ
klaasist ehted, kodudisain
5100015
mari.makus@gmail.com
www.klaasimari.ee

J.T.Casta OÜ
valutehnikas matallmeened ja väikeesemed
53439613
jtcasta@hot.ee

Sepikoda OÜ
sepis
5098948
aira@sepikoda.ee
www.sepikoda.ee

Manlund OÜ
nahast tooted
5036351, 5064599
manlund@nahakoda.ee
www.nahakoda.ee

Eviteh OÜ
käsitsi valmistatud seep
56486514, 5043407
info.eviteh@mail.ee

BJS & Supplies OÜ
Helmepood/Stuudio Ehete valmistamine, parandamine, müük, rent, õpitoad
56939015
info@beadedjewelrystudio.eu
www.beadedjewelrystudio.eu/

MAAKONDADE SELTSID JA ÜHENDUSED NING KÄSITÖÖ INFOPUNKTID (INFO)

Ida-Virumaa
Ida-Virumaa Käsitööselts, Anne Uttendorf 5547273, anne.uttendorf@gmail.com
Narva Klubi Käsitöö, Olga Kublitskaja 5531658, estonianlace@gmail.com, www.hot.ee/olgalace
INFO Jõhvi Seltsimaja, Anne Uttendorf 5547273

Jõgevamaa
Põltsamaa Käsiteokoda, Katre Arula 5513147, katre.arula@mail.ee, www.teokoda.ee
Põltsamaa Käsitööselts, Anne Ütt 55612312, anneytt@hot.ee

Järvamaa
MTÜ Kesk-Eesti Käsitööselts, Imbi Karu 56956639, imbi.karu@mail.ee
Silvia Aarma, 5015975, silvia.aarma@paidevald.ee
Huviselts Põimik, Ruta Eslas 3879286, 56207145

Läänemaa
Haapsalu Käsitööselts, Mirje Sims 5160445, mirje@haapsalusall.ee, www.haapsalusall.ee
INFO Haapsalu Kutsehariduskeskus, www.hkhk.edu.ee Marju Heldema 56158119, marju@hkhk.edu.ee

Lääne -Virumaa
Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Kersti Loite 3241587, kerstiloite@hotmail.ee
Jäneda Käsitöökeskus, Luule Nurga 5287107, Elo Kallas 5065672, luulekodu@gmail.com
INFO Viru Käsitöö Salong, Kersti Loite 3241587

Põlvamaa
Põlva Käsitööklubi Mare Põld, 53 917 587, marepold@gmail.com, Asta Tagel 7995338, astatagel@hot.ee, polvakasitooklubi.blogspot.com
Räpina Käsitöökoda, Malle Avarmaa 55602314, malle14@hot.ee
INFO Ulve Kangro meistrikoda, Ulve Kangro 5534051, ulvekangro@gmail.com

Pärnumaa
MTÜ Maarja-Magdaleena Gild, Kadri Rebane, 55588187, kadrirebane1@gmail.com www.maarjamagdaleenagild.ee
Pärnumaa Rahvakunsti- ja Käsitöökeskus, Eeva Talts 56453401 eeva.talts@mail.ee

Raplamaa
Raplamaa Seltsing "Süstik", Ivi Sark 48 69 281, 5128931 ivi.sark@mail.ee

Tallinn ja Harjumaa
Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Reet Suurkask, 55564919, kasereet@hot.ee
Tallinna Käsitöökeskus, Liina Veskimägi-Iliste 56674671, liina@folkart.ee
Rahvakunsti Klubi info@rahvakunstiklubi.ee , www.rahvakunstiklubi.ee/
MTÜ Etno Tuba, Margit Sondberg 5524216 info@etnotuba.ee
INFO Eesti Käsitöö Maja, Silja Nõu 6314076, silja@folkart.ee
INFO Tallinna Rahvaülikool, www.kultuur.ee 6306508/56901707, info@kultuur.ee

Tartumaa
Tartumaa Käsitöö Keskselts, Maire Henno 55628457, maireh@yle.edu.ee, www.tartumaanaisteliit.ee
Tartu Käsitööklubi, Tiina Konsen 53478479, tiina.konsen@raad.tartu.ee
MTÜ TuleLoo, Kadri Tomasson 56661171, tulejaloo@gmail.com, tuleloo.edicypages.com/
Eesti Rahva Muuseum, Virve Tuubel 56204979, virve.tuubel@gmail.com

Valgamaa
Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Marge Tadolder 56466720, margetadolder@gmail.com
INFO Anni Butiik, Marge Tadolder 56466720, margetadolder@gmail.com
INFO Käsitöökelder, Mai Norman 55915446, mainorman@hot.ee

Viljandimaa
Viljandimaa Rahvakunstiühing, Leida Mägi 5290617, rahvakunst@hot.ee, www.vmrky.ee

Võrumaa
MTÜ Aila Näpustuudio, Aila Kikas 7828048, ailastuudio@gmail.com
MTÜ Näputüüselts, Marika Sepp 51928199, naputyy@gmail.com

Saared
Hiiumaa käsitööselts, Ain Jepišov 5244785, hiiukasitoo@gmail.com, www.hiiukasitoo.ee
Kihnu käsitöö, Mare Mätas 5071453, kultuuriruum@kihnu.ee
Muhu käsitööselts Oad ja Eed, oadeed@gmail.com, www.oadeed.ee
Saaremaa käsitööühendus MTÜ Kadakmari, Imbi Padar 5089682, imbi.padar@gmail.com
Vormsi Käsitöö Selts www.bindbongen.ee, Kristina Rajando 56616395, kristina.rajando@gmail.com
MTÜ Ruhnu KultuuriAit, Külli Vähi 56929551, kulli.vahi@gmail.com, rosavamsa.blogspot.com

Setomaa
MTÜ Seto Käsitöö Kogo, Sigre Andreson 5071029, sigre@setomaa.ee, www.kogo.ee
MTÜ Kirävüü Ingrit Kala 5120659, ingrit@setomaa.ee, kangakiri.wordpress.com

MTÜ Rahvarõivas
rahvaroivad.folkart.ee
Anu Randmaa, e-post: anu@folkart.ee, 56682283

MTÜ Käsitöömaailm
Koolituste ja näituste korraldamine
Maiken Mündi, e-post: maiken@folkart.ee

Eesti Käsitöö Maja
Pikk 22, Tallinn 10133
Rahvusliku käsitöö müük
Riina Tombergi rahvuslikud kampsunid

Rahvakunstigalerii
Rahvakunstigalerii näitused
Karin Vetsa, karin@folkart.ee

Platsiveere Meistrid
Pikk15, Tallinn
Rahvarõiva Nõuandekoda, rahvusliku käsitöö müük
Vildikoda, Kango Tekstiil, Lembe Nukutuba

Allikamaja Käsitöö
Lühike Jalg 6a, Tallinn
Rahvusliku käsitöö müük.
Koolituskeskus

KOOSTÖÖPARTNERID
Eesti Rahva Muuseum
Rahvakultuuri Keskus
Tallinna Rahvaülikool
TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
Tallinna Ülikool
Eesti Kunstiakadeemia
Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA
Eesti Tööõpetusõpetajate Selts ETS
Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu
Fenno-Ugria Asutus
Sihtasutus Kutsekoda

Liikmelisus
Käsitööliit on Vabaharidusliidu, Folkloorinõukogu, Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Assotsiatsiooni, Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsiooni ning Põhjamaade Käsitööliidu liige.

KONTAKT:
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit
www.folkart.ee
Pikk 22, Tallinn 10133
e-post: info@folkart.ee
Telefon: 6604772/5187812

Kujundus ja trükk: Vali Press OÜ
Keeletoimetaja: Viivi Variksaar